СТИВЪН КОВИ

БРЕК ИНГЛАНД

ТРЕТАТА АЛТЕРНАТИВА

Разрешаване
на най-трудните проблеми
в живота

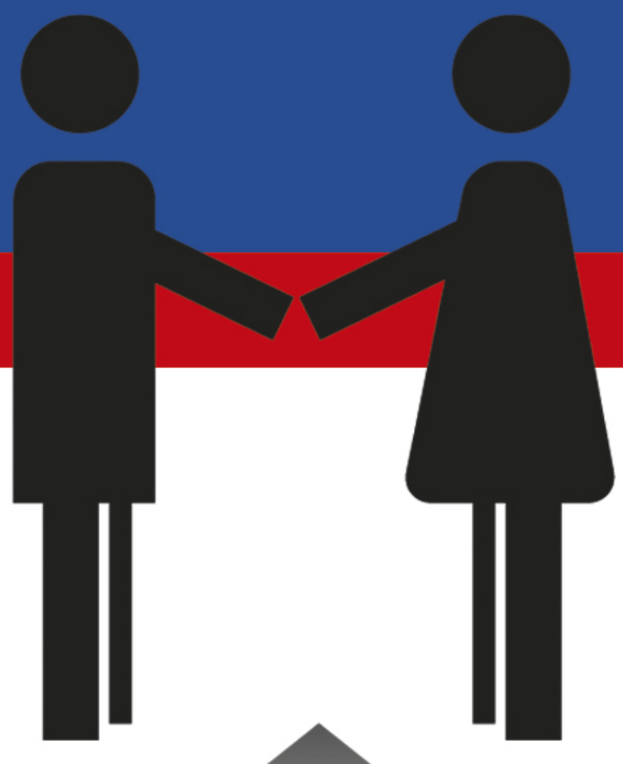

КИБЕА

ТРЕТАТА АЛТЕРНАТИВА

С Т И В Ъ Н К О В И

За авторите

СТИВЪН Р. КОВИ, един от двадесет и петимата най-влиятелни американци, според списание „Тайм“, е посветил живота си на мисията да покаже със задълбочени, но преки напътствия как всеки човек може да вземе съдбата си в свои ръце. Той е международно признат авторитет в областта на лидерството и семейството, преподавател, организационен консултант и писател. От книгите му са продадени над двадесет милиона екземпляра на тридесет и осем езика, а „Седемте навика на високоефективните хора“ е номер едно сред най-влиятелните бизнес книги на XX век. Сред другите му бестселъри са Principle – Centered Leadership („Лидерство, центрирано върху принципи“), First things First („Първите неща – първи“), „Седемте навика на високоефективните семейства“(ИК „Кибеа“, 2013), „Осмият навик: от ефективност към съвършенство“(ИК „Кибеа“, 2012) и The Leader in Me: How School and Parent around the World are Inspiring Greatness One Child at a Time („Лидерът в мен: как училища и родители по цял свят вдъхновяват съвършенството във всяко дете“). Той е съосновател на ФранклинКови – водеща глобална компания за образование и обучение с офиси в 147 страни. До смъртта си през 2012 г. д-р Кови е преподавател в Бизнес факултета „Хънтсман“ в Държавния университет на Юта и живее със съпругата и семейството си в същия щат до смъртта си в 2012 г.

Д-Р БРЕК ИНГЛАНД е водещ автор във ФранклинКови и съавтор на д-р Кови в няколко книги, сред които „Предвидими резултати в непредвидими времена“ и „Супер работа, супер кариера“. Благодарение на своя надхвърлящ две десетилетия консултантски опит той е помагал на някои от най-големите корпорации в света да усъвършенстват лидерството и процесите си на комуникация. Ръководил е такива проекти за компании от „Форчън 50“ и от Швейцария до Саудитска Арабия. С докторска степен по английски език той седем години преподава организационна комуникация в Университета „Бригам Йънг“. Двамата със съпругата му живеят в подножието на планините в северна Юта.

Отзиви

Можете да схванете посланието на Стивън Кови в рамките на пет страници и дори по-малко. Аз обаче искрено се надявам внимателно да прочетете и да използвате *всяка* една страница. Стивън ни е дал ценен дар, но както при повечето проницателни идеи само ежедневната съзнателна практика може и ще промени живота ни.

ТОМ ПИТЪРС, писател

В тази книга Кови отправя взор извън познатата си област, към Вселената, и открива обществена ваксина, която и да не премахне, поне ще облекчи нашите екзистенциални терзания и тревоги, с които се сблъскваме както ние като индивиди, така и организациите и обществата, в които работим и живеем. В този свой олимпийски скок Кови е написал по моему най-амбициозната си и изпълнена с надежда книга – шедьовър, който ще помогне на всички ни да дадем най-доброто от себе си, за да живеем в мир и справедливост в днешния объркан свят.

УОРЪН БЕНИС, професор по мениджмънт, Университет на Южна Калифорния

Завладяващ подход към най-предизвикателните проблеми на нашето време. Безспорна формула за успех в корпоративния свят и извън него.

ДЪГЛАС КОНАНТ, бивш директор на *Campbell Soup Company* и автор

Д-р Кови отново го направи. „Третата алтернатива“ е не само силно четиво, но и отговаря на най-трудните въпроси в живота. Задължителна книга за всички бъдещи лидери.

ДЖОН ХЪНТСМАН СТ., основател и председател на *Huntsman Corporation*

СТИВЪН КОВИ

БРЕК ИНГЛАНД

Превод от английски Ирина Манушева

КИБЕА

СЕРИЯ • ПОЗНАЙ СЕБЕ СИ •

ТРЕТАТА АЛТЕРНАТИВА

Разрешаване
на най-трудните проблеми
в живота

Ако искате да закупите книги на „Кибеа“,
можете да ги поръчате чрез най-близкия до вас
книготърговец, или на телефон 02 988 0193,
както и на електронните ни пощи
bookstore@kibea.net и office@kibea.net.

ЦЕНТЪР ЗА КНИГИ И ЗДРАВЕ „КИБЕА“

София 1000, ул. „Д-р Вълкович“ №2А
(близо до ул. „Ангел Кънчев“ и ул. „Солунска“)

Фирмена книжарница: 02 988 01 93

FranklinCovey™

www.franklincovey.com

THE 3RD ALTERNATIVE by Stephen R. Covey

ISBN 978-954-474-630-8

На моята съпруга
и неизменен приятел Сандра –
пълна с живот, светлина и смела надежда.

Обучение по програмата

FC България ООД, ексклузивен представител
на програмите на FranlkinCovey за България,
Тел: 02/ 944 53 03, e-mail: office@franklincovey.bg
www.franklincovey.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

При всички неща, които имат няколко части, цялото е нещо различно от съставящите го части.

АРИСТОТЕЛ

Синергията е единствената дума в езика, обозначаваща поведението на цялата система, което не може да се предскаже, ако наблюдаваме поотделно която и да е нейна част или сбора от някои нейни части.

БЪКМИНСТЪР ФУЛЪР

Синергия: взаимноизгоден съюз или съвместимост на различни участници или елементи на даден бизнес.

УЕБСТЪРСКИ РЕЧНИК

Новото е различно от съставните си части, то е несравнимо с тях и не може да бъде сведено до техния сбор или разлика.

Г. Х. ЛУИС

Синергия е тогава, когато цялото е по-голямо от сбора на своите части.

УЧЕНИК ОТ ЧЕТВЪРТИ КЛАС,
НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „А.Б. КОУМС“, РЕЙЛИ,
СЕВЕРНА КАРОЛИНА

ТРЕТАТА АЛТЕРНАТИВА

1 Повратната точка

ЖИВОТЪТ ГЪМЖИ ОТ ПРОБЛЕМИ. Проблеми, които изглеждат нерешими. Лични проблеми. Семейни проблеми. Проблеми в работата, в квартала, в целия свят.

Може би живеете в брак, който е започнал страхотно, а сега едва се понасяте. Може би сте се отчуждили от своите родители, от братята или сестрите си, от децата. Може би се чувствате смазани и не на място в работата, където постоянно се мъчите да направите повече с по-малко. Или, както на мнозина, ви е омръзнало от това общество, в което всеки е винаги готов да ви съди за нещо, така че се боите да направите и крачка. Тревожи ни престъпността и нейната дамга върху обществото. Виждаме как политиците не могат да се преборят с нея. Вечер гледаме новините и все повече губим надежда, че непрестанните конфликти между хората и народите някога ще бъдат разрешени.

Отчайваме се, предаваме се или се примиряваме с компромис, който в крайна сметка не ни устройва.

Затова толкова жадувах да напиша тази книга.

В нея става дума за един фундаментален принцип, който, вярвам, може да промени вашия живот и целия свят. Това е най-висшето и значимо прозрение, до което съм достигнал, изучавайки хората, които водят наистина ефективен живот.

Всъщност това е ключът към решаването на най-трудните проблеми в живота.

Всички хора преживяват трудности, в повечето случаи стискайки зъби. Мнозинството се изправят смело пред проблемите, работейки и надявайки се на по-добро бъдеще. За мнозина под повърхността на нещата се крие истински кошмар: понякога физически, понякога психически, но неизменно реален.

Ако разбирате принципа [разгледан] в тази книга, и живеете съобразно него, ще можете не само да победите своите проблеми, но и да си

изградите бъдеще, по-добро от всичко, което сте си представяли. Аз не съм измислил този принцип: той е вечен. Но за онези, които го прилагат, за да се справят със своите предизвикателства, без притеснение можем да кажем, че е най-великото откритие в живота им.

Към него води книгата ми „Седемте навика на високоефективните хора". Наекох го „най-катализиращия, най-силния, най-обединяващия и най-вълнуващият" от всички принципи в тази книга. В „Седемте навика" имах възможност да го разгледам само най-общо; сега обаче ви каня заедно да го изследваме много по-обширно и задълбочено. Ако си направите усилието истински да вникнете в него, вече никога няма да мислите както преди. Ще откриете, че подхождате към предизвикателствата в живота си по съвсем нов и многократно по-ефективен начин.

С огромно вълнение ще споделя с вас историите на редки хора, осъзнали този принцип. Те са не само личности, решаващи проблеми, но и творци на ново бъдеще, за което всички мечтаем. Ще прочетете за:

- бащата, спасил дъщеря си, тънеща дълги години в отчаяние и едва на крачка от самоубийството, в рамките само на една изумителна вечер;
- младия мъж в Индия, който решава проблема с електрозахранването за милиони бедни, при това практически без разходи;
- полицейския началник, намалил наполовина престъпността сред непълнолетните в голям град в Канада;
- жената, която връща живота в замърсеното пристанище на Ню Йорк, отново без разходи;
- мъжа и жената, които преди не можели да разменят и една дума, а сега заедно се смеят на трудните дни, които са оставили зад гърба си;
- съдията, сложил бърз и мирен край на най-големия екологичен процес в американската история, без да стъпи в съдебната зала;
- директорката на гимназията за деца на сезонни работници, която увеличила процента на успешно завършилите от потискащите 30 на цели 90 процента, като едновременно с това трикратно повишила нивото на основните им умения, без да харчи повече средства от преди;
- самотната майка и нейния тийнейджър, които успели да загърбят горчивата конфронтация за сметка на разбирателството и привързаността помежду си;
- лекаря, който лекува пациентите си от смъртоносна болест срещу малка част от заплащането, което искат негови колеги;

- екипа, превърнал „Таймс Скуеър“ от свърталище на насилие и мръсотия в най-посещаваната туристическа атракция в Северна Америка.

Позволете да подчертая: нито един от героите на тези истории не е знаменитост с много пари и влияние. Всички те са обикновени хора, които успешно прилагат този върховен принцип, когато разрешават най-сериозните си проблеми. И вие можете да го направите.

Чувам ви как си мислите: „Нямам намерение да правя такива героични неща. Имам си предостатъчно свои проблеми. Уморен съм, искам само да намеря ефективно решение“.

Повярвайте ми, в тази книга няма нищо, което да не е едновременно глобално *и* лично. Принципът важи с еднаква сила и за самотната майка, която дава всичко от себе си, за да отгледа своя тийнейджър, дето не го свърта на едно място, и за държавника, който се опитва да спре война.

Можете да приложите този принцип към:

- сериозен конфликт в работата с шефа или с колегите;
- брак с „непреодолими различия“;
- спор с училището на детето си;
- ситуация, която ви е поставила във финансово затруднение;
- вземане на важно решение на работното място;
- неразбирателство по някакъв въпрос в квартала или общността;
- чести караници между членове на семейството ви или при отказ да разговарят помежду си;
- проблем с теглото;
- работа, която не ви носи удовлетворение;
- дете, което не иска да поеме живота си в свои ръце;
- заплетен проблем с клиент;
- недоразумение, което може да стигне до съд.

Преподавам общия принцип на тази книга вече над четиридесет години, обучил съм по него стотици хиляди. Заставал съм пред малки деца в класни стаи и в зали, пълни с висши ръководители на големи корпорации, пред абитуриенти и държавни лидери на близо тридесет страни, както и пред много, много други. Към всички тях съм подхождал по един и същ начин. Написах тази книга така, че да приляга еднакво добре на площадката за игра, на бойното поле, съвещателната зала, в парламента и кухнята у дома.

Участвам в работата на група световни лидери, която се стреми да изгради по-добри отношения между Запада и ислямската общност. В нея членуват бивш държавен секретар на САЩ, изтъкнати имами и равини, бизнес лидери от глобален мащаб и специалисти по разрешаване на конфликти. На първата ни среща стана ясно, че всеки има свои собствени цели. Тя протече много формално и хладно, а напрежението беше осезаемо. Беше през една неделя.

Преди да продължим нататък, помолих за тяхното разрешение да им изложа един принцип и те любезно се съгласиха. Така аз ги обучих на посланието на тази книга.

До вторник вечерта цялата атмосфера се беше променила. Личните мотиви бяха отстъпили на заден план. Бяхме достигнали до вълнуващо разрешение, което никой не беше очаквал. Хората в залата бяха изпълнени с взаимно уважение и любов – това се виждаше и усещаше съвсем осезаемо. Бившият държавен секретар ми прошепна: „Никога преди не бях виждал нещо толкова силно. Това, което направихте, би могло да революционизира международната дипломация". Но за това по-късно.

Както казах, не трябва да сте висш дипломат, за да използвате този принцип в борбата със собствените си предизвикателства. Неотдавна направихме проучване сред хора от цял свят, за да разберем какви са най-големите предизвикателства за тях в личен, служебен и глобален план. Това не беше представителна извадка, искахме просто да чуем какво имат да ни кажат хората. Интервюирахме 7834 души от всички континенти и всички нива на всякакви организации:

- *В личния живот*: Предизвикателството, което чувстват като най-лично, е напрежението от прекомерния труд, съчетано с неудовлетворение от работата. Мнозина имат проблеми в личните взаимоотношения. Един среден мениджър обобщи типичните чувства така: „Стресиран съм, прегарям и нямам време и енергия да направя нещо за себе си". Друг отбеляза: „В семейството ми нещата не вървят и това нарушава баланса във всичко".
- *В работата*: Естествено, основните притеснения на хората тук са свързани с недостига на капитал и ниските печалби. Мнозина обаче се безпокоят и за загубата на позиции в глобалната игра: „Заседнали сме в своята стогодишна традиция, ... с всеки изминал ден изпадаме все повече от днешния ден... Творчеството и предприемачеството не се ценят достатъчно". Един мениджър на висока длъжност от Африка ми писа: „Работех за международна ком-

пания, но миналата година напуснах. Вече не намирах смисъл в това, което вършех".

- *В света*: От гледна точка на участниците в проучването трите най-големи предизвикателства пред човешкото семейство като цяло са войната и тероризмът, бедността и постепенното унищожаване на околната среда. Както отбеляза един мениджър от Азия с умолителен тон: „Държавата ни е една от най-бедните в Азия. Това е зовът на страната, където болшинството от населението живее в бедност. Няма работа, образованието е лошо, хората нямат достъп до инфраструктурата, дълговете ни са огромни, управлението не струва, а корупцията е навсякъде".*

Това е моментна снимка на начина, по който се чувстват нашите приятели и съседи. Възможно е утре да посочат други предизвикателства, но аз подозирам, че просто ще бъдем свидетели на едни и същи болки в различни техни проявления.

Подложени на нагнетяващо се напрежение, ние все повече влизаме в схватки един с другиго. Двадесети век беше век на безличната война; двадесет и първи е като че ли векът на личната озлобеност. Живакът в термометъра на яростта скача рязко нагоре. Семейства се карат, колеги си съперничат, кибернасилници ни тероризират, съдилищата са претъпкани, фанатици убиват невинни. Медиите са наводнени от изпълнени с презрение „коментатори": колкото по-невъздържани са нападките им, толкова повече пари изкарват.

Нарастващата треска на раздора може да ни разболее. „Дълбоко ме притеснява начинът, по който всички наши култури демонизират Другия... Най-лошите епохи в човешката история започват тъкмо така: с негативно „одругостяване". След това чувствата преливат в насилствен екстремизъм", пише Елизабет Лесър.**

А ние твърде добре знаем до къде води това.

Какво *да направим* тогава, за да постигнем мир в най-разединяващите ни конфликти и да разрешим най-трудните си проблеми?

- Вървим ли по пътя на войната, решени, че вече няма да се примиряваме, а ще си излеем всичко върху „врага"?
- Заемаме ли позицията на жертви, безпомощно очакващи някой да ги спаси?

* Целия доклад от проучването ("The 3rd Alternative: The Most Serious Challenge") можете да намерите на адрес: http://www.The3rdAlternative.com. – Бел. авт.

** Elizabeth Lesser, "Take the "Other" to Lunch", dotsub.com, no date, вижте на: http://dotsub.com/view/6581098e-8c0d-4ec0-938d-23a6cb9500eb/viewTranscript/eng. – Бел. авт.

- Стигаме ли до крайности в позитивното мислене, отдавайки се на блажено отричане [на реалността]?
- Бездействаме ли стоически, без да се надяваме истински, че нещата някога ще се подобрят? Дълбоко в себе си вярваме ли, че всички рецепти са така или иначе плацебо?
- Продължаваме ли да упорстваме, подобно на много хора с добра воля, които правят това, което винаги са правили, с мъглявата надежда, че нещата *някак си* ще се наредят?

Какъвто и подход към проблемите си да изберем, от него ще произтекат естествени последици. Войната поражда война, жертвите стават зависими, реалността смазва отричащите я, циниците не допринасят с нищо. Ако ли продължаваме да правим едно и също винаги, надявайки се, че *този път* резултатите ще бъдат различни, пак не гледаме действителността в очите. Твърди се, че Айнщайн е казал: „Съществените проблеми, с които се сблъскваме, не могат да бъдат разрешени на същото ниво на мислене, на което сме били, когато сме ги създали".

За да разрешим най-трудните си проблеми, трябва радикално да променим начина, по който мислим. Именно за това е тази книга.

Ще се озовете в повратна точка между своето минало, каквото и да е било то, и бъдеще, каквото не сте си и представяли. Ще откриете в себе си талант за промяна. Ще започнете да мислите за проблемите си по революционен начин. Ще развиете нови умствени рефлекси, които ще ви помагат да се справяте с препятствия, смятани от другите за непреодолими.

От тази повратна точка ще съзрете ново бъдеще за себе си, а годините пред вас може изобщо да не са това, което сте очаквали. Вместо неизбежно да се окажете в плен на бъдеще, в което способностите ви гаснат, а проблемите нарастват, вие можете да започнете да задоволявате глада си за живот „в кресчендо". Този живот е винаги свеж и смислен, изпълнен с чудесен принос – чак до края.

Измествайки центъра на живота си върху принципа, разгледан в книгата, вие ще откриете изненадващ път към това бъдеще.